

Vážení pedagogové,

lektori Divadla Polárka pro Vás pravidelně připravují metodické listy k inscenacím, které s žáky společně navštěvujete. V této době bohužel není možné potkat se ani v divadle, ani ve třídách, jak jsme všichni zvyklí. Přesto bychom Vám rádi zprostředkovali metodický list k významnému výročí, které nás čeká: k událostem 17. listopadu.

Metodický list není vázán na žádný program divadla, počítá s limity online výuky a je samostatným inspiračním zdrojem, jak si s žáky a studenty tento svátek připomenout.

Metodickým listem provází videa se záznamy deníků studentky Magdalény Platzové (úryvky z knihy *Máme holý ruce*).

Považujeme za klíčové vést s žáky/studenty dialog o novodobých dějinách, nabádat je ke kritickému myšlení a především k vědomí hodnoty svobody.

Doufáme, že pro Vás bude uvedený materiál inspirativní.

RVP: Výchova k občanství

Průřezová témata: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Cílová skupina: ZŠ 9. třída - 1. a 2. ročník SŠ

Časová dotace: Metodický list nabízí řadu aktivit, kterým lze věnovat více či méně času, podle toho, jak vyučující či studenty zaujme. V ideálním případě lze tématu věnovat dvě a více vyučovací hodiny.

1. BRAINSTORMING

Požádejte studenty, ať vám říkají cokoli, co v nich pojem „17. listopad, Den boje za svobodu a demokracii“ evokuje.

Cílem není zkoušet žáky, jestli opravdu vědí, co daný termín znamená, ale zjistit, jaké povědomí kolektiv o tématu má. Společně si jednotlivé návrhy studentů vysvětlíte a uveďte je do souvislostí.

[Nyní si pusťte video č. 1.](#)

2. NĚKOLIK SOUVISLOSTÍ

Každý ze studentů se bude zabývat jedním tématem. Jejich úkolem je s pomocí internetu zjistit informace o daném tématu a následně svými slovy předat informace ostatním spolužákům.

- 1) Kdo byl **Jan Opletal** a jak souvisí s událostmi z roku 1989?
- 2) Co byla **Charta 77** a kdo jsou její klíčoví představitelé?
- 3) Co obsahuje petice **Několik vět**?
- 4) Jak **Martin Šmíd** ovlivnil 17. listopad?

[Nyní si pusťte video č. 2.](#)

3. HESLA

Jaká hesla se stala symbolem Sametové revoluce a proč? Která zmiňuje Magdaléna v nahrávce?

Pro příklad: „JAKEŠE DO KOŠE!“ „MÁME HOLÉ RUCE!“ „NEJSME DĚTI!“ „HAVEL NA HRAD!“ „KDY - KDYŽ NE TEĎ? KDO – KDYŽ NE MY?“ „NA ŠTĚPÁNA, BEZ ŠTĚPÁNA.“ „KONEC VLÁDY JEDNÉ STRANY“

V roce 1989 byl nepřítel pro většinu demonstrujících jasně čitelný. Na několika místech (Charta 77, Několik vět) byly jasně formulované hodnoty, za něž se demonstruje i co je potřeba ve společnosti změnit. Jak jsme na tom dnes? Pokud jdete do ulic, tak za co, proti čemu? Jaké myšlenky je třeba podle studentů podpořit v současném světě?

Každý student se zamyslí, za co by šel demonstrovat on, a vytvoří transparent (stačí formát A4) s heslem, které by se mohlo stát symbolem takové demonstrace. Následně si žáci transparenty představí, diskutují nad nimi.

4. DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY

Byla tahle revoluce teda sametová? Proč se nazývá sametovou?
Má pro Vás osobně smysl chodit protestovat?
Co by se muselo stát, abyste šli demonstrovat i přes zákaz státní autority?
Co pro vás znamená svoboda v dnešním světě?

Nyní si pusťte video č. 3.

5A. ÚKOL NA DOMA: FOTO

Někdy slova nedokáží vystihnout pocit, který člověk v dané situaci zažívá. Úkolem studentů je vystihnout naléhavost pocitu vizuálně - foto sérií. Žáci vytvoří sérii tří až pěti fotografií, které na sebe navazují a které vystihují téma: život v nesvobodě. Na fotkách může být cokoli, co podle žáků toto téma vystihuje. Inspirací jim může být příběh Magdalény a pocity, které popisuje ve svém deníku.

5B. DISKUZE

Následující hodinu proběhne prezentace fotografií a diskuze. Dá se pojem svoboda definovat? Je ohrožena lidská svoboda i v dnešním světě? V kterých situacích a státech dnes můžeme najít paralelu?

Podívejte se na zdroje, které mohou být podnětem k diskuzi:

- 1) Fotoreport: Protesty proti zákazu potratů v Polsku. Policie razantně zakročila*
- 2) Exkluzivní snímky běloruského nezávislého deníku: Tak vypadá náš odpor*
- 3) Projekt 30: Tohle utkání zdaleka není u konce. Osobnosti komentují 30 let svobody*

Projev zástupce Nezávislých studentů Martina Klímy, který uzavřel oficiální program shromáždění na Albertově:

Přátelé!

Dnes vzpomínáme našich předchůdců, kteří neváhali nasadit svůj život při obraně práv, která považovali za nezadatelná - práva na vzdělání, práva na akademické svobody, práva na národní hrdost. Tehdy nepochybovali o tom, že poroba je horší než smrt a že o svobodu se musí bojovat, a nelze bez ní žít. Medik Jan Opletal byl zabit, devět studentských pracovníků bylo popraveno, české vysoké školy byly násilně uzavřeny. Ale studenti uhájili svou stavovskou čest! Obrana svobody - základního rozměru lidského života, obrana národní sebeúcty - to je poselství studentských demonstrací z počátků nacistické okupace. Toto poselství k nám přichází v době, kdy se mnozí studenti dožadují práva na svobodnou, nezávislou existenci. Dnes nebudeme jen pietně vzpomínat, jde nám o přítomnost a ještě více o budoucnost!

Dialog, tolerance a respekt

My, studenti, máme především studovat a připravovat se pro společnost, jak se nám často připomíná. Ale mělo by to být také obráceně: tuto společnost bychom měli připravit pro sebe! Už jako studenti se musíme účastnit společenského života přinejmenším tak, abychom přispěli k tomu podstatnému: k mravní obnově. Musíme sebe i jiné naučit tomu, co budeme jednou nejvíce potřebovat: umění dialogu a tolerance, vzájemné úctě a respektu. Musíme se naučit mluvit pravdivě a otevřeně, neuhýbat před problémy, nepřihlížet mlčky k bezpráví. A s tím je třeba začít již dnes; náš národ potřebuje lidi vzdělané, ale ještě více poctivé, nikoli odborníky s diplomem a pokřiveným svědomím.

V jednotě je síla

Jsme přesvědčeni, že na každé fakultě je několik, možná i několik desítek studentů, kteří nejsou úplně otupělí, kteří mají o něco zájem, ale nemohou prorazit krunýř lhostejnosti, který je obklopuje. A dnes je nejdůležitější, aby se tito lidé o sobě dozvěděli.

Proto si myslíme, že první věc, kterou by měl každý z nás udělat, je vyhledat na své fakultě studenty podobného smýšlení. Seznámit se s nimi a společně vytvořit nejrůznější společenství usilující o obrodu společenského a vysokoškolského života. Deset lidí pohromadě udělá mnohem víc než desetkrát jeden člověk. Teprve až budou na všech fakultách existovat takovéto dobře organizované skupiny, je možno pomýšlet na strukturu, která je sjednotí.

Boj za svobodu

V této chvíli je pro budoucí svobodnou studentskou existenci nezbytné, abychom se zastali našich kolegů na vysokých školách, kteří jsou perseklováni za svůj občanský postoj nebo za účast na demonstracích 28. října. K jejich obraně vyzýváme všechny, zvláště pak oficiální studentské představitelé. Vysokoškoláci na různých místech a v různých dobách bojovali a bojují za svobodu, proti totalitnímu bezpráví. To byl případ českých studentů v roce 1939, o to usilovali čínští studenti, zabití letos v Pekingu, proti zlu bojují studenti v Palestině a dalších zemích.

Prosím vás, abyste jejich památku uctili minutou ticha.